

אין לעבור את החופש הגדול בשלום

(ובלי אף טלפון מהבנק)

המחשבות על ההוצאות של החופש הגדול עושות לכם חושך בעיניים? **קבלו עצות מצוינות של מומחיות לכלכלת המשפחה, שיעזרו לכם לעבור אותו בלי מינוסים מיותרים**

צילום: אימון בנק/Gettyimages, Shutterstock

ילדים ומשפחה

חמת מור אסאל

א

וף, החופש הגדול. כל שנה, בדיוק באותו תודש, הוא בא לנו בתפתעה. ושוכ צריך לפתוח פה גדול של האירוק המצומק, ולנסות לשלוף מתוכו שמנים: כסף לקייטנה של יולי וכסף לקייטנה המד שלייטה של אוגוסט; כסף לסקולנוע וכסף לימי כיהן; כסף לחופשה המשפחתית וכסף לחשבון חשמל וכי שוב הסוגן יעבור שעות נוספות, וכסף לסלולרי וכי המתבגר חי גם מלילה. רק חלו, טאיפה בדיוק

"המשפחה היא כמו עסק, וכמו כל עסק, כשעומד לפניה פרויקט גדול, כמו החופש הגדול, צריך להכין בעבורו תוכנית עסקית", אומרת יפעת ברט, יועצת למסלול המשפחה. "כדי שנצליח גם ליהנות, גם לבלות וגם לא לחרוג מהתקציב, צריך לתכנן מראש".

לתכנן מראש? עכשיו? לנו יש חשק בכלל לחשוב על זה? הרי צריך עוד קודם לעבור את סוף השנה, ואת סטיבות הסיום, שלא לרבר על המתנות לנוי רדת ולגנוגות. לא ככה?

ובכן, לא ככה. ממש לא ככה. "לכל משפחה יש הוצאות מתוכננות, והוצאות כלתו מתוכננות", אומרת רינת מעוז, מנכ"ל ימטוי פיננסים, שמרצה לנשים על התנהלות כלכלית נכונה. "ככל שחלק גדול יותר מההוצאות שלנו יהיו מתוכננות, מצבנו הכלכלי יהיה מאוון יותר. פתרונות של הרגע האחרון תמיד עולים יותר, ומכניסים משפחת לחרבות".

או איך מתכננים איך מתארגנים ככה שהשנה לא ניפול שוב כבורות שלא נצליח להחליץ מהם ארבע מומחיות לכלכלת המשפחה מיועצות:

1. חכינים תקציב

זו הפעולה החשובה והמשמעותית ביותר שעליכם לעשות כדי לא לנכוחות מאוחר מדי שהוצאות הנכיוע אתכם. "השאלה המרכזית שצריך לשאול היא כמה כסף אני יכולה להרשות לעצמי להוציא חקין, בלי לחפור לעצמי בור שלא אוכל לצאת ממנו", אומרת נקטו איילון וסיכו שטרן מיכלמלה בריאות - איסון לניהול כספו נכון. "חשוב להחליט לפי היכולות המשפחתי תיות האמיתיות, ולא לפי מה שנהוג בסביבה שלנו או של הילדים, או לפי הלחץ החברתי". איך יודעים מה היכולות האמיתיות שלנו? ובכן, בשביל זה צריך לעשות בירור אמיתי. "ראשית, בודקים מהן ההכנסות הקבועות שלנו", מסבירה רינת מעוז. "לאחר מכן, רישנים מהן ההוצאות הקבועות שיוזרות לנו בכל חודש: מסכנות, חשבונות, הלוואות, הסכים שנשאר כשמשפחתים את ההוצאות מההכנסות הוא מה שמכונה הכנסה פנויה - הסכום שאיתו אנחנו יכולים לשחק".

• ואם הוצאות יותר גבוהות מההכנסות?

"זה אומר שאנחנו בגירעון, שרק ילד ויגדל מעדש לחדש", עונה מעוז. "צריך לטפל בזה, אבל בינתיים, עדיף בתור התלה להכיר בכך, ולבודק אפשרות לקחת הלוואה וולה - כי על האוברדראפט אנחנו משלמים ריבית גבוהה עקרונית, זו הולואה היקרה ביותר".

גם אם ההכנסה הפנויה שלנו נמוכה, ואפילו שלילית, לא צריך להתייאש: "בשלב זה מוסיפים למשוואה עוד סכום - את סך כל ההוצאות שאנחנו משלמים כל השנה ולא משלמים בחופש הגדול, כמו צהרון או חוגים", אומרת ברט. "הסכום הזה הוא הסכום ההתחלתי שאיתו אנחנו יכולים לשלם את ההוצאות של החופש הגדול".

2. חכינים רשימת הוצאות צפויות

כאן נכנסים לתמונה הילדים (כלומר, כל מי שהוא כבר לא פעוט). "זה הרגע לקבוע פגישה משפחתית, מולל הילדים, ולרוק איתם בשאלה מה הם היו רוצים לעשות בחופש", אומרת איילון ושטרן. "מבררים אם יש יש בילוי מסוים שהם רוצים, ויוודים לפרטים: כמה סרטים הם ירצו לראות? האם יש מקום מיוחד שאליו הם רוצים לנסוע בחופש? מבוחרים להם שמדובר בהצעה, ושלדורה תהיה המילה האחרונה, אבל מעודדים אותם להגדיר מראש את הרי צונות שלהם".

אוקיי. יש רשימה. מה עכשיו?

מבדירים מה חיוני ועליו אי אפשר לוותר. "למשל, אם שניכם עובי דים ויש ילדים צעירים בבית, קיימנה היא חיונית, והיא נתון שלא מתווכחים עליו", מבהירה ברט.

חבררים מחירים. "זה הרגע לברר כמה בדיוק עולה עכשיו סרט, או יום בילוי בפארק מים", מסיפה ברט. "אפשר בחולט לשחק בבירור הזה את הילי דים הגדולים, שיבדוקו באינטרנט או ירימו טלפון למקומות שאליהם הם רוצים לנסוע".

מכינים לוח זמנים. מכינים טבלה של שני חודשי החופש, ובודקים: איזה ימים תפוסים בקייטנות? מה עוד צריך להיכנס ככל שביעו איפה ממקומם וחפשה משפחתית?

עישים מוד עייפות. ברט: "כשהנתונים ברורים, מומלץ לשכת שוב עם הילדים, ולהגיד להם: 'הנה התקציב שיש לנו, הילה ההוצאות ההכרחיות שיוזרות ממנו. לגבי כל השאר, מה אתם מעדיפים? על מה אתם לא מוכנים לוותר, ועל מה כן?' המסר צריך להיות: 'יש לנו כסף, אבל הוא מוגבל. עכשיו כואו נראה מה אנחנו בוחרים'. כראי לעוד פתרונות יצירתיים (לדך ליותר סרטים, אבל לא נקנה פופקורן), וכעיקר חשוב לא לוטר על שום הצעה שלהם שהיא 'בובת כסף': אם זה מה שאתם רוצים - אין בעיה, רק תגידו על מה נוותר כדי לאפשר את זה".

רגע, אבל למה בעצם לא להחליט לכד ופשוט לוודיע לילדים מה החלטנו? "כי החלק של התכנון עם הילדים הוא חשוב להפליא", אומרת מעוז. "לסווח הקצר, אנחנו נרמדים בכך לשיתוף פעולה שלהם עם תקציב חדר פשוט. אבל בטווח הארוך יותר, אנחנו מלמדים אותם את היסודות לתכנון פיננסי".

מחשבו

מהתקציב של המשפחה, ועלינו לשים כסף בשבילו בצד במשך כל השנה", אומרת יפעת ברט, יועצת לכלכלת המשפחה. "אם הקייטנות עולות 3,000 שקל עלינו לחלק את הסכום ל-12, ולחשב ברשימת ההוצאות שלנו בכל חודש עוד 250 שקל"

כסף, ריבויים וזיכרונות נפלאים יכולים להגיע גם משינה באהל, טיול אופניים או טיול למעיין שזנף, ולא רק ממלון עם הפעלות ובריכה.

לפני שאתם מתפתים לתשלומים, זכרו שמיד אחרי החופש מגיעים התנאים ותחילת שנת הלימודים על שלל תשלומיה – שני תיקים כלכליים כבדים בפני עצמם.

מגדירים הוצאות בכל בילוי. רגע לפני שיוצאים לדרך – בין אם מודר בריכה, בבריכה או במחיאון – הגדירו לילדים על מה מוציאים כסף (קרטוב לכל אחד, למשל) ומה לא קונים ומשחק בחנות.

הכריזו על שבוע בלי קניות בסופר: "בחופש ממילא כל עניין האוכל הוא פחות רשמי", מזכירה ברט. "הכריזו על אחר השבועות כעל שבוע ללא קניות, שבו תבשלו אך ורק מהמלאי שנצבר בבית. גם וול, וגם דרך להתחדש ולהתרענן, שהרי ממילא מתגים נעמים את המזווה במרשף."

עודדו את הילדים לעבוד בחופש. "יש יכולה להיות התחלה של יומות", אומרת איילון ושטרן: "אפשר לעזור להם למצוא מני לעשות ביביסיטר ואפילו להציע להם לאסוף בקבוקים שמקבלים עליהם החור פיקרון". אגב, שקלו אם אתם מעוניינים לשלם לילדים הגדולים שלכם בעבור השגחה על הקטנים, במקום להביא שטרטף, או אפילו לעשות איתם עסקת חליפין: למשל, על כל השגחה על הקטנים – סרט.

4. מקצים דמי כיס

עוד דרך מצוינת לערב את הילדים בתקציב החופשה, הוא להעניק להם דמי כיס או להגדיל את אלה שכבר קיימים, ולכלול בהם כמה שיותר מרכיבים של הוצאות חופש. "כבר מגיל שש-שבע כדאי לתת דמי כיס לחופש", אומרת ברט. "השוב לחכריר מה נכלל בדמי הבסיס ולמשל: כרטיס, סלולר או ארטיקום ומה הודרים משלמים (למשל: קייטנה ובניסה לבריכה) כאשר ככל שהילד צעיר יותר, כך פחות זכרים נכללים בדמי הבסיס. כדאי לתת את הכסף על בסיס שבועי ולא חדשי, כדי שילד יהיה קל יותר לשלוט בהוצאותיו, אבל מרגע שהגדרנו כמה ומה – לא מוסיפים יותר כסף, גם אם נגמר והילד מאוד עצוב או כועס. גם לא נתערב בהחלטות שלה אם הוא מעדיף להוציא הכול על פיצה וגלידה ולא נשאר לו למרש – וכוונתו. בשבוע הבא הוא אולי ילמד מהניסיון ויפעל אחרת."

"דמי הכיס הם תקציב לכל דבר, ולכן הם אינם משמשים כפרס או כעונש", מזכירות איילון ושטרן. "זה אומר שאיננו שוללים דמי כיס בגלל שהילד חת' כהג לא יפה, בדיוק כפי שלא נוסף לו עוד על התנהגות טובה." ■

מתי להתחיל להתארגן לחופש הגדול?

אם תשאלו את המומחות שלנו, מי שמתכוונת כרגע זה לחופש הגדול, התחיל להתכונן בערך שנה מאוחר מדי. "הוצאות החופש הגדול הן חלק מהתקציב השנתי של המשפחה, כועלינו לשים כסף בשבילו בצד במשך כל השנה", אומרת ברט. "אם למשל הקייטנות עולות לנו 3,000 שקל עלינו לחלק את הסכום הזה ל-12, ולחשב ברשימת ההוצאות שלנו בכל חודש עוד 250 שקל". מעט מציעה להתכונן לפחות שלושה-ארבעה חודשים מראש, ולשים בצד 150* 200 שקל לכל ילד בכל חודש. "כך לא יהיה צורך לקנות הלואות רק כדי לצלוח את החופשה", היא אומרת. לא עשיתם את זה השנה? אין דבר: "בחופש הזה, נהלו רישום וראו כמה עולות לכם הוצאות החופש הגדול", מציעות שטרן ואיילון. "את הסכום הזה תחשבו במהלך השנה הקרובה".

3. משפרים את המאזן

ומה אם הילדים, או אפילו אנחנו, לא מרוצים ממה שאפשר או אי אפשר? ובכן, זה חרגע לחשוב על הקטנת הוצאות – והגדלת הכנסות. הנה כמה אפשרויות שבציעות המומחות:

נסו לארגן קייטנת הורים. זו יכולה להיות אופציה טובה לקייטנה שאחרי הקייטנה: כל מה שצריך הוא לקבוע עם עוד שלושה עד חמישה הורים, כשבכל יום הורה אחר מארח ומעסיק את הילדים.

בררו במקום העבודה אם יש שבסוד על פעילויות לילדים. לפעמים תגלו שם אצד כלום. כדאי להפגש קרובי משפחה (סבא וסבתא, למשל) שעובדים במקום עבודה שטועה הנחות כאלו, ולברוק אם אפשר להירשם דרכם.

הילד הגדול רוצה דווקא מחנה חסוים, שעולה יותר מכפי שתב' נגתמו לפני שאתם אומרים לא, הציעו לו לשלם חלק מהעלות.

בררו על פעילויות חינוך. יש כאלו לא מעט בחופש הגדול – החל ממוזיאונים שפותחים את דלתותיהם, וכלה בחוף הים. "הילדים רוצים זמן איננו, לא בהכרח פעילויות יקרות", מזכירה מעט. "אם נשאל את הילדים מה הם מעדיפים לעשות, רובם לא יגידו שהם רוצים ללכת לקניון: הקניה היא פשוט האפשרות המינה ביותר. אבל היא גם יקרה ומיותרת. במקום זמן איכות, היא מבוטסת על זמן צריכה". אגב, זה משהו שאפשר לבקש מאלופי האינטרנט הצעירים שלנו לעשות:

לכל יציאה קחו אתכם אוכל ושתייה מהבית. "זה איבול כריא יותר, וכול משמעותית", מזכירות איילון ושטרן. "הוצאות האוכל בחוף מגוונות מאוד את עלותם של הבילויים בחופש". אגב, איבול מהבית לא חייב להיות כריכים ודקות: אם רוצים לצפר את הילדים בחטיפים ומשקאות קלים, אפשר לקנות הכל מראש בסופר. זה יעלה הרבה פחות מאשר בכל מקום בילוי.

שימו לב להוצאות התקשורת. גם הן עולות בחופש, וכדאי להוכיח לילדים שהיסקן מה יאפשר עוד בילויים במקום אחר. (כן, אם עדיין אין לכם סקייפ, זה הזמן)

אל תשכחו להכניס את הוצאות הנסיעה לתכנון התקציב של הפעילות. זה יכול להקפיץ משמעותית את מחיר הבילוי.

חושבים לעשות מנוי לבריכה? רוב הבריכות מציעות לקראת הקיץ מבצעים מפתים, אבל לפני שאתם עושים מנוי, שקלו טוביטוב את הורגלים שלכם. בדרך כלל כסופי של דבר משתלם יותר לקנות מרטיסיה מאשר לעי שתי מנוי.

הוזילו את החופשה המשפחתית. ראשית, זכרו שכילי החופשות עדיין זולות יותר מאשר באוגוסט, ויכול להיות שזה שווה את הפסד ימי הקייטנה. שנית, כדאי להפנים שהעיקרון של חופשה הוא להיות יחד, לא לבזבז המון

